

Avdelning: Verksamhetsstöd
Handläggare: John Areschoug
Telefon: 0850828994
Fax: 0850828808
E:post: john.areschoug@miljo.stockholm.se

MHN 2007-04-17 p 4

Underlag till budget för Miljö- och hälsoskyddsnämnden för år 2008 och inriktning 2009-2010

Förslag till beslut

1. Godkänna underlaget till budget år 2008 och beräkningarna för åren 2009 och 2010 samt överlämna förslaget till Kommunstyrelsen.
2. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nämnden avser att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål på följande sätt

Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök

- Nämnden kommer att medverka vid byggande av 15 000 nya bostäder.
- Nämnden kommer att utveckla informationen till verksamhetsutövare, såväl företag som den kommunala verksamheten.
- Nämnden kommer att intensifiera ansträngningarna att öka andelen miljöbilar i stadens fordonspark.
- Klimatarbetet kommer att prioriteras.

Valfriheten ska öka

Nämndens arbete kommer att fokuseras på tillsynsarbetet, d.v.s. nämndens kärnverksamhet. Miljölagstiftningen lämnar i detta hänseende mycket lite utrymme för att erbjuda verksamhetsutövare och allmänhet valfrihet. Lagstiftningen är ofta absolut.

Nämndens ambition är att på olika sätt öka informationen till verksamhetsutövare och även i ökad utsträckning tillgängliggöra resultatet

av nämndens tillsynsarbete och därigenom öka allmänhetens möjligheter att få en korrekt bild av olika verksamhetsutövare.

Skola för kunskap

Nämnden berörs inte direkt av detta mål, men kommer att fortsätta medverka med informationsmaterial om bl.a. växthuseffekten m.m.

Högre kvalitet i omsorgen

Det här målet berör inte nämnden direkt. I allmän mening kommer hälsofrågorna sannolikt att spela en allt större roll i framtiden. Många av de sjukdomar som har en växande utbredning orsakas ofta av olika miljögifter. Forskningen på dessa områden ger fortlöpande ökade kunskaper och innebär att miljö- och hälsofrågor blir än mer integrerade.

En trygg och snygg stad

Miljöförvaltningens har tillsyn över avfallshanteringen i staden och har också tillsynsansvar för att producentansvaret efterlevs. Dessa frågor kommer att öka i betydelse de närmaste åren.

Ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Nämnden har ett mycket omfattande besparingsbeting. De lägre nettokostnaderna kommer i huvudsak att uppnås med ökade intäkter. Det ökar självfinansieringsgraden och stämmer väl överens med de grundläggande principerna i miljölagstiftningen, nämligen att det är förorenaren som ska betala kostnaderna för samhällets tillsyn. Det kommer också att innebära ett mycket starkare fokus på nämndens kärnområde, som är myndighetsutövande tillsyn.

- Ny tillsynstaxa ska införas fr.o.m. 2008.
- Den debiterbara tillsynsverksamheten ska bli självfinansierad.
- Ökat regionalt samarbete ska minska kostnaderna.

2. Nämndens verksamhetsområden

2.1 Tillsyn

Allmänna utvecklingstendenser

Satsningen på IT med information på intranätet och på Miljöförvaltningens webbplats fortsätter. T.ex. kommer elektroniska anmälningsblanketter att göra det lättare för allmänhet och verksamhetsutövare. Sk. hjälp till självhjälp kommer att öka med checklistor på webben och förteckningar över vanliga frågor/svar. Med internetbaserad hjälp kan sk. one-stop shop för tillståndsfrågor utvecklas. Resultaten från tillsynen kan också göras

tillgängliga för allmänheten. Nämnden kommer att söka finansiering genom centralt avsatta medel för IT-utveckling för att kunna ta tillvara möjligheter till utveckling och effektivisering av tillsynen.

Tillsynen kommer i högre grad än idag vara projektnriktad och korta resultatsammanställningar kommer att föras till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Uppföljningar av hur näringslivet och medborgarna uppfattar myndighetsutövningen kommer att bli allt viktigare för att styra verksamheten.

2008 kommer en ny taxemodell för bl.a. tillsyn av fastighetsägare att införas. Det regionala samarbetet inom tillsynsområdet förutses komma att öka. Kommunerna kan t.ex. köpa verksamhet av varandra och gemensamt utforma information till allmänheten m.m.

Ansvarskommittén har föreslagit att ansvaret för stora delar av förvaltningens tillsynsarbete ska övertas av staten från år 2014. Några politiska beslut härom är dock inte fattade.

Livsmedelskontroll inkl. djurskydd

Under 2007 införs en riskbaserad livsmedelskontroll som i långt högre utsträckning än tidigare förutsätter avgiftsfinansiering. Nya grupper av verksamhetsutövare omfattas av kontrollen. Intäkterna från objektsrelaterad tillsyn, kommer att öka i en avtagande takt under åren 2008 – 2010. De ökade intäkterna kommer att svara mot en ökad leverans av kontrolltid. Från och med år 2011 förutses en minskning av kontrolltiden.

Det kommer årsvis att ske en prövning av livsmedelsföretagarnas hygienivå och egenkontroll ur ett riskperspektiv. Resultatet av prövningen kan leda till förändrad kontrolltid och justeringar av avgiften. Inledningsvis har samtliga kontrollobjekt inplacerats i den lägsta avgiftsnivån varför justeringarna efter det första året av kontrolltid och därmed sammanhängande avgift endast kommer att innebära kontrolltids-/avgiftsökningar. Förvaltningens bedömning är att på några års sikt kommer livsmedelsföretagarnas medvetenhet om sambandet mellan avgifter och livsmedelshygienen att öka. Därmed kommer hygienstandarden att öka vilket också medför minskad kontrolltid.

Livsmedelskontrollen kan påverkas av utvecklingen inom följande områden:

- Utvecklingen av den riskbaserade objektsrelaterade kontrolltiden enligt ovan.
- Regionalisering: Beroende av den form en eventuell regionalisering antar kan resursbehovet såväl öka som minska.
- Externt revisionstryck: Från och med år 2007 kommer förvaltningens livsmedels-, djurskydds- och foderkontroll att vara

föremål för statliga revisioner. Utöver dessa sker EG-inspektioner/revisioner utgående från EU:s generaldirektorat DG Sanco av förvaltningens verksamhet inom samma områden.

- Obligatoriska samrådsmöten: Obligatoriska samrådsmöten (stat - kommun) föreskrivs i lagstiftningen från och med år 2007.
- Livsmedelsfrågor kan grovt indelas i ”tre ben”: säkerhet, redlighet och nutrition (kostens sammansättning). Säkerhets- och redlighetsfrågor är reglerat i lagstiftning och därmed föremål för tillsyn/kontroll via bl. a. lokala tillsynsmyndigheter. Nutrition är inte föremål för kontroll. På europainivå pågår sedan ett par år diskussioner om även nutrition ska regleras via lagstiftning och därmed i förlängningen bli föremål för tillsyn/kontroll. Tidigast i slutet av 5-årsperioden bedöms nutrition kunna bli en konkret fråga för lokala kontrollmyndigheter.

Djurskyddskontroll torde om ca. fyra år få en konstruktion liknande den för livsmedelskontroll. Detta har dock en begränsad betydelse för Stockholm eftersom förändringarna berör den objektsbundna kontrollen (jordbruk, hästgårdar m.fl.). Storstäder inklusive Stockholm har få objekt i jämförelse med privat hållna sällskapsdjur (hund, katt m.fl.). Djurskyddskontrollen rörande privat hållna sällskapsdjur är inte möjligt/realistiskt att avgiftsfinansiera vare sig i nuvarande eller kommande finansieringssystem.

Regeringen har aviserat att tillsynen av foderkontroll och primärproduktion av livsmedel ska övergå i statlig regi.

Förvaltningens engagemang i kris och beredskapsfrågor behöver öka under femårsperioden till att omfatta en årsarbetskraft. Organisatoriskt bör denna funktion placeras centralt i förvaltningen.

Tillsyn enligt miljöbalken

I allt större utsträckning kommer tillsynen att behöva fokuseras på de områden som har störst betydelse för miljön och Stockholmarens hälsa. Detta kommer bl.a. att göra sig gällande i styrdokument från EU som arbetas in i svensk lag samt medborgarnas förväntningar på politiken som gör sig gällande i budget och VP.

Områden där det finns ett ökat behov av tillsyn:

- Tillsyn av energianvändning. Tillsyn av energianvändning i byggnader är ett nytt område. Detta är ett mycket stort tillsynsområde om man ser till stadens bebyggelse. I dagsläget omfattas endast bostadsfastigheter, och då främst fastighetsägare med mer än 100 lägenheter. Framgent skulle tillsynsområdet kunna utökas till att även omfatta kontorsfastigheter där ingen tillsyn sker i dagsläget. Energitillsyn kommer in i samtliga tillsynsområden där det är relevant med avseende på verksamhetsutövarnas energianvändning.

- Tillsyn av transportverksamheter och trafikens luftutsläpp och buller. Trafikens miljöstörningar förväntas även framgent att vara betydande och områdena är prioriterade. Främst är det vägtrafiken som står för de stora störningarna och som påverkar flest miljömål, men även spårtrafik och flyg har betydande påverkan på stockholmsmiljön. Omgivningsbuller kommer fortsatt att vara ett prioriterat område. Förordningen om omgivningsbuller (2004:675) kräver att staden under år 2008 fastställer en åtgärdsplan mot buller från alla trafikslag. Miljö- och hälsoskyddsnämndens roll som tillsynsmyndighet innebär också att se till att trafikhuvudmännen och andra verksamhetsutövare klarar de förordnade miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft. Arbetet med att klara normerna för PM 10 har visat sig vara särskilt svåra och kommer att innebära mer arbete framgent. Vad gäller luftkvalitet i offentliga rum (spårhallar, perronger etc.) saknas däremot riktvärden för partiklar m.m. Här måste förvaltningen bidra till praxis om vilken luftkvalitet som är acceptabel. Under det kommande året föreslås även fler miljö kvalitetsnormer som förutsätter mer insatser från Miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- Hantering av kemikalier och farligt avfall. Organiska miljögifter, som tex. bromerade flamskyddsmedel, används i mycket stor utsträckning. Nya risker upptäcks regelbundet. Rätt märkning är en förutsättning för att konsumenten ska kunna göra ett bra miljöval. Dessutom kan många olyckor med kemiska produkter i hemmen undvikas om dessa bestämmelser efterlevs. Regelmässig tillsyn hos detaljister är resurskrävande och regelverket är komplicerat. REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) kommer att innebära ett omfattande administrativt arbete för tillsynsmyndigheterna. Det sker dessutom ständiga förändringar i lagstiftningen till följd av EU direktiv som implementeras. Tillsynen för att bidra till miljömålet en giftfri miljö kommer att vara fortsatt viktig.
- Tillsynen över producentansvaret för förpackningar och tidningar. Ny lagstiftning på avfallsområdet har aviserats av Naturvårdsverket. Förhoppningsvis blir det därmed lättare att utöva tillsyn på detta område så att staden blir renare. Det är viktigt att Miljöförvaltningen är aktiv i arbetet att ta fram nya renhållningsföreskrifter för staden. Transportmonopolet för hushållsavfall har upplösts. Flera aktörer på marknaden kräver mer tillsyn. Detta innebär också fler dispensärenden. Kraftsamling krävs för att minska avfallsströmmarna som annars tenderar att öka. Nytt regelverk medför också att tillsynsavgift kommer att kunna tas ut för kontroll av att det finns avtal om materialåtervinning. Detta rör samtliga förpacknings- och tidningsproducerande företag som har säte i Stockholm.
- Tillsyn av förskolor och skolor visar på brister. Resurser för tillsyn av dessa verksamheter behövs också i fortsättningen.

- Tillsyn av strandbad. Det nya badvattendirektivet (strandbad) omfattas av reglerna om skyddade områden som finns i EG:s ramdirektiv för vatten. En övervakningsplan ska fastställas för varje badplats vilket bl.a. innebär att omgivningsförhållanden på land och i vattnet ska dokumenteras och att alla tänkbara föroreningskällor ska identifieras. Betydligt högre krav ställs därmed på kommunen och andra som äger och underhåller baden. Idag saknas mekanismer i staden som ser till att åtgärder vidtas när badvattnet försämras. Badvattendirektivet medför större ansvar att förebygga och förhindra dålig badvattenkvalitet. Ett mer omfattande tillsynsansvar kommer att ligga på Miljöförvaltningen.
- Tillsyn av infrastrukturprojekt i form av nya vägar och spår vilket är resurskrävande i såväl planerings,- utbyggnads,- som driftskedet. De kommande åren kommer mycket stora byggprojekt att genomföras, t.ex. Citybanan och Norra Länken. Dessa byggen kommer att kräva stora tillsynsresurser. Mycket tid kommer även att krävas för information till allmänhet kring de störningar som oundvikligen kommer att uppstå.

Trender och tendenser som har betydelse för tillsynen:

Utvecklingen att större industrier läggs ner/flyttar från Stockholms stad förväntas fortsätta. Under kommande år kommer därför troligen resurser att behöva läggas på ansvarsutredningar vad gäller förorenade områden. Vissa verksamheter tillkommer i Stockholm som t.ex. insamling och hantering av olika avfallsfraktioner.

Byggandet förväntas fortsätta i ungefär nuvarande omfattning och detta fortsätter att producera stora mängder bygg- och rivningsavfall som innehåller mycket tungmetaller och organiska miljögifter. Byggandet sker ofta på gamla industritomter med förorenad mark varför tillsyn över avfallet och industritomterna är fortsatt viktig.

Arbete med ett EG-direktiv med minimikriterier för miljötillsyn har påbörjats och kan finnas om fem år. Det är ännu oklart om det kommer att innebära en reglering av antalet inspektioner per tillsynsobjekt.

Det finns en stark koppling mellan folkhälsa och tillgång till rekreationsområden med rikt djur- och växtliv. Därför är det viktigt att upprätthålla en god tillsyn av stadens naturreservat för att bidra till uppfyllandet av mål för folkhälsan.

Tillsynsutredningen har i slutet av 2004 lämnat sitt slutbetänkande (SOU 2004:100) Tillsyn - förslag om en tydligare och effektivare offentlig tillsyn. I dagsläget är det svårt att vara mer konkret än att en lagändring är att förvänta som kommer att innebära förändringar av tillsynsbegreppet samt att

ändringar av det kommunala tillsynsansvaret kommer att ske. Som ovan nämnts har ansvarskommittén lämnat förslag i samma riktning.

Bullerstörningar ökar pga. bostadsförtätningen. Detta medför flera klagomålsärenden till förvaltningen.

Tillsyn och registerhållning av lokaler enligt 38 § Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd försvåras p.g.a. att färre lokaler blir anmälningspliktiga.

Antalet olägenheter kan förväntas öka då nya bränslen kan komma att användas vid uppvärmning och det sker en utveckling av tekniken på området.

Intäkter för miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll 2006-2008 (mnr)

	Plan 2008	Budg 2007	Utfall 2006
Miljöbalkstillsyn	35,1	20,1	20,2
-varav Plan o Miljö	13,5	8,0	8,1
-varav Hälsoskydd	21,6	12,1	12,1
Livsmedelskontroll	30,9	25,9	19,3
Summa	66,0	46,0	39,5

Kostnader för miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll inkl OH 2006 – 2008 (mnr)

	Plan 2008	Budg 2007	Utfall 2006
Miljöbalkstillsyn	58,5	59,7	67,1
Livsmedelskontroll	38,5	39,1	41,9
Summa	97,1	98,8	109,0

Årsarbetare inom miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll 2006-2008

	Plan 2008	Budg 2007	Utfall 2006
Miljöbalkstillsyn	55,2	55,2	53,9
Livsmedelskontroll	42,0	42,0	42,0
Summa	97,2	97,2	95,9

Intäkt per årsarbetare 2006-2008 (mnr)

	Plan 2008	Budg 2007	Utfall 2006
Miljöbalkstillsyn	0,6	0,4	0,4
Livsmedel	0,7	0,6	0,5

Självfinansieringsgrad inkl. OH för miljöbalks-tillsyn och livsmedelskontroll 2006-2008 (Mkr)

	Plan 2008	Budg 2007	Utfall 2006
Miljöbalkstillsyn	0,6	0,3	0,3
Livsmedelskontroll	0,8	0,7	0,5

2.2 Programverksamhet

Miljö- och hälsoutredningen

Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att fördjupa kunskapen om miljösituationen i Stockholm genom en kontinuerlig uppdatering av miljö- och hälsoutredningen. Miljö- och hälsoutredningen ska bygga på spetskunskap inom miljöområdet. De viktigaste miljöproblemen och källorna kommer att värderas och utgöra underlag för prioritering av åtgärder såväl inom miljötillsynen som för övrigt miljöarbete inom staden. Efter aktualisering av utredningen kommer den med tillhörande värderingar att tillställas nämnden för beslut.

Miljöfrågor i fysisk planering

Det råder politisk enighet om att fortsätta satsningen på bostäder, målet är 15 000 bostäder varav 1000 i city. Behovet beräknas till ytterligare ca 60 000 bostäder till år 2030.

Översiktsplaner, områdesplaner och detaljplanering är de tre planeringsnivåer där vi deltar för att förebygga ohälsa och miljöpåverkan. En ny RUFSS (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen) håller på att tas fram där folkhälsa lyfts fram.

För att säkerställa lika bedömning av planer ska en kontinuerlig uppdatering av "Hjälpredan" ske (IT-hjälpmiddel för planrelaterade miljöfrågor). Miljöförvaltningens flyttning till Tekniska nämndhuset och översynen av Stadsbyggnadskontoret har inneburit nya kontaktytor gentemot Stadsbyggnadskontoret och Exploateringskontoret. Regelverket kring Miljöbedömning av planer och program kommer att kräva ett större engagemang från förvaltningens sida. Ett tydligt ställningstagande om betydande miljöpåverkan ska upprättas i alla detaljplaner samtidigt som vi har stadens krav att varje plan ska konsekvensbeskrivas.

Inom Miljöförvaltningens deltagande i planarbetet ökar allt mer det "uppströms arbetet" där en stor del av arbetet kommer att vara konsulterande miljørådgivning i tidiga skeden. Allteftersom de "lätta" och mindre kontroversiella områdena tas i anspråk för annan markanvändning kommer fler svåra frågor att behöva lösas i stadens fortsatta utveckling. Tendensen är att delar av stadens gröna yta kommer att tas i anspråk, fler utsatta platser kommer att prövas, höga hus ska inplaceras i staden och cityområdet kommer att omvandlas med mer bostäder på befintliga fastigheter. Efterfrågan kommer att öka på kompetenta medarbetare som kan svara upp mot förväntningar från förvaltningar inom staden m.fl. att kunna förklara komplicerade orsakssamband. Delvis nya miljö- och

resurshushållningsfrågor kommer att behöva angripas där vi hela tiden måste ha hög kompetens och vara goda miljökommunikatörer.

Miljöprogram

Miljöprogramarbetet under de kommande åren kommer sannolikt i huvudsak att vara inriktat på kommunikation och stöd till stadens verksamheter i miljöarbetet och genomförande av miljöprogrammets mål. Miljö- och hälsoskyddsnämnden väntas ha ett särskilt ansvar för uppföljning av målen. Nämnden bedöms bl.a. få uppföljningsansvaret för flertalet av delmålen i det förslag till nytt miljöprogram som är under framtagande. Detta kommer initialt att innebära att vissa uppföljningsinsatser behöver genomföras för att få utgångsdata till delmålens nyckeltal. Förvaltningen kommer att bistå kommunstyrelsen med analyser av resultatet och måluppfyllnad. Ett påbörjat arbete med att utveckla verktyg och metoder för verksamhetsstöd kommer att fortsätta och en anpassning kommer att ske till den ordinarie verksamhetsplaneringen och verksamhetsuppföljningen inom stadens styrsystem.

Vattenprogram

Vattenprogrammet är stadens handlingsplan för att uppnå god vattenstatus i Stockholms sjöar och vattendrag i enlighet med EG:s ramdirektiv för vatten. Vattendirektivet ställer också krav på ökad tillgänglighet till information om stadens vattenvårdsarbete. Miljöförvaltningens ansvar för vattenprogrammets genomförande ligger framför allt på tillsyn av punktkällor och diffusa föroreningskällor. Förvaltningen ansvarar även för samordning och uppföljning av alla stadens åtgärder i programmet. Enligt KF:s beslut ges Miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att under 2009 samt 2012 lägesrapportera hur genomförandet av programmets mål fortskrider. Förvaltningens webbplats Miljöbarometern kommer att utvecklas för uppföljning och utvärdering av genomförda åtgärder i programmet. Därigenom skapas en koppling mellan vattenövervakning och genomförande av åtgärder.

En handlingsplan för fler badplatser med rent badvatten tas fram under år 2007. Den kommer att redovisa orsaker till dålig vattenkvalitet vid befintliga strandbad men också var det är lämpligt att anlägga nya strandbad.

För genomförande av åtgärder i Vattenprogrammet, inklusive tillsynsinriktade åtgärder behöver ekonomiska och personella resurser avsättas. En förutsättning för att Vattenprogrammet ska kunna genomföras under programperioden 2006- 2015, är att det avsätts investeringsmedel för vattenåtgärder i stadens budget.

Klimat

Klimatfrågan betraktas mer och mer som den mest prioriterade miljöfrågan som alla delar av samhället behöver bidra till att lösa. FN:s klimatpanel (IPCC) konstaterar i sin rapport från februari 2007 att *"Huvuddelen av den*

uppvärmning som skett sedan år 1950 är mycket sannolikt orsakad av ökande halter av växthusgaser i atmosfären". Klimatpanelen konstaterar också att effekter av ett förändrat klimat är att vänta t.ex. högre havsyttnivåer, kraftigare regn, snöfattiga vintrar etc.

I Sverige har regeringen högt ställda ambitioner för klimatarbetet. Detta underströks bl.a. av stats- och miljöministern när de tillsammans med Klimat- och sårbarhetsutredningen bjöd in till en heldag om klimatförändringarna den 7 mars 2007. Målsättningen för regeringen är *"att Sverige ska vara ledande förebild för ett modernt samhälle som är miljöanpassat, byggt på förnybara resurser, och där en tillväxtvänlig politik kan bedrivas i samklang med jordens klimatvillkor."* Under 2008 kommer regeringen att lämna sin klimatpolitiska proposition utifrån sina målsättningar. Regeringen avser även att *"...ta en ledande roll i de internationella förhandlingar om en ny klimatordning som behöver komma till stånd under Sveriges ordförandeskap i EU 2009."*

Regeringens höga ambitioner på klimatområdet torde komma att beröra de flesta samhällssektorer. Stockholms stad är i detta sammanhang ett gott exempel och kan visa upp ett decennielångt arbete med att minska utsläppen av växthusgaser och möjlighet att visa upp ett fortsatt aktivt arbete inom området. Under Sveriges ordförandeskap i EU 2009 har Stockholm en unik möjlighet att marknadsföra detta arbete.

Stadens planering kommer under perioden att behöva utvecklas till att ta större hänsyn till ett förändrat klimat. Det gäller såväl teknisk infrastruktur som påverkan på biologisk mångfald och spridning av föroreningar, t.ex. utlakning av markföroreningar p.g.a. intensivare nederbörd. EU kommer under perioden att kräva allt mer av medlemsstaterna vilket kommer att leda till krav på kommunerna att aktivt arbeta med strategier för minskade utsläpp av växthusgaser och anpassning till förändrat klimat. Fram till 2010 ska arbetet med klimatpåverkan fortsätta att följa de två huvudspåren minskade utsläpp av växthusgaser och anpassning till klimatförändringar.

Handlingsprogrammet mot växthusgaser har följts upp och utvärderats. Ett nytt handlingsprogram ska tas fram i början av 2008 med målet att ytterligare minska Stockholms utsläpp av växthusgaser. Att minska utsläppen från stadens egna verksamheter kommer vara en viktig del i detta. Bevakning och samordning av nationella och internationella åtgärder blir viktigt. Förvaltningens arbete ska fortsätta att vara ett stöd för staden att erhålla extern finansiering, t.ex. KLIMP men även EU-medel kan vara aktuellt.

Kommunikationsarbete i form av större projekt blir avhängigt möjligheterna att få extern finansiering. Målsättningen för Energicentrums verksamhet bör vara att det permanentas som en motor och controllerfunktion för stadens energieffektiviseringsarbete.

Miljöbilar

Under perioden 2008-2009 kommer arbetet att fortsätta med de två EU-finansierade projekten BEST (BioEthanol for Sustainable Transport) som syftar till att underlätta för fler att skaffa etanolfordon samt BioGasMax som syftar till att göra detsamma för biogasfordon.

Utöver detta ska förvaltningen fortsätta med att hjälpa stadens förvaltningar och bolag att nå målet att stadens bilpark består av miljöbilar senast år 2010 (Med undantag för uttrycknings- och specialfordon). Här ingår att förvaltningen täcker förvaltningars och bolags merkostnader för att de väljer miljöbilar, kostnader som staden delvis kan få ersatt genom EU-projekten. Det nya, högre målet att alla fordon ska vara miljöbilar kommer dock att innebära ökade kostnader för förvaltningen. Hur detta ska täckas måste förvaltningen återkomma om.

Förvaltningen ska också verka för fler stationer för alternativa fordonbränslen och utveckla en strategi för biogas och andra miljövänliga drivmedel i Stockholm.

2.3 Miljöövervakning

Lagstiftningens krav på att en viss miljö kvalitet, t ex för luft och vatten, ska uppnås kommer att utökas. Nya kunskaper om klimatförändringar och andra negativa miljö- och hälsoeffekter accentuerar stadens ansvar att genom miljöövervakning följa, utvärdera och informera om miljöförändringarnas betydelse för samhället. En samlad miljöövervakningsplan för perioden 2008- 2011 kommer att presenteras under 2007. Planen kommer att redogöra för prioriterad miljöövervakning, enligt Miljö- och hälsoskydds nämndens reglemente fördelad på fem övervakningsområden, nämligen mark, luft, vatten, biologisk mångfald och miljöns inverkan på människors hälsa.

Övervakning av luft

Det huvudsakliga syftet med gränsvärden och normer för utomhusluft är skydd av hälsa. Kontrollen är obligatorisk och lagreglerad verksamhet för Stockholm och andra kommuner enligt

- EG-direktiv (1999/30/EG, 2000/69/EG och 2002/3/EG)
- Förordningarna om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft (SFS 2001:527, 2003:112 och 2004:661)
- Föreskrifterna om kontroll av miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft (NFS 2006:3 och 5).

Luftföroreningar i form av åtta ämnen finns definierade och reglerade i EG-direktiv och svenska normer som har trätt ikraft. Normerna för partiklar

PM10 trädde ikraft januari 2005. Kraftiga överskridanden av normer har skett både för 2005 och 2006. Normerna för kvävedioxid överskreds också avsevärt under första året 2006. För ozon överskreds normen för skydd av hälsa nästan varje år. För kolmonoxid sker endast något enstaka överskridande vid evenemang med veteranfordon. Normerna klaras för övriga fyra ämnen (svaveldioxid, kväveoxider, bly och bensen).

Åtgärdsprogram har föreslagits och till viss del beslutats av regeringen för både kvävedioxid och partiklar PM10. Länsstyrelsen och Vägverket har haft och har regeringsuppdrag att föreslå ytterligare åtgärder. Olika åtgärders effekter har utvärderats i olika försök under flera år. Hittills har försök med trängselskatt och dammbindning gett vissa resultat. Ytterligare åtgärder behöver dock vidtas och följas upp i betydligt större omfattning än hittills under många år framöver innan normerna klaras. I synnerhet måste dubbdäcksanvändningen minska väsentligt.

Gränsvärden och normer förbereds för ytterligare sex ämnen. I december 2004 fastställdes det fjärde dotterdirektivet (2004/107/EG) som reglerar luftföroreningshalter av polycykliska aromatiska kolväten (PAH) och vissa metaller - arsenik, kadmium, kvicksilver och nickel. Av PAH är det bens(a)pyren som regleras. EU-målvärden införs som miljö kvalitetsnormer i svensk lagstiftning den 15 februari 2007. Därefter behöver haltnivåer kartläggas genom mätningar, utsläppsinventeringar och modellberäkningar. I september 2006 antog Europaparlamentet ett direktiv om luftkvalitet, innehållande bl.a. nya gränsvärden och målvärden för partiklar (PM10 och PM2,5), och ett direktiv om strategi för luftföroreningar till 2020. Partikeldirektivet fastställs i juni 2007 med sannolik implementering som svenska miljö kvalitetsnormer 2008. Enligt direktivet ska PM2,5 i urban bakgrund mätas och utgöra referensnivå för exponeringsminskning till 2020. Detta kommer att sätta ytterligare press på långsiktiga åtgärder för att minska partikelhalter.

Övervakning av vatten

EG:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) ställer ökade krav på undersökningar och beskrivningar av vattenförhållanden. Den ekologiska och kemiska statusen i ytvatten ska övervakas och miljöövervakningen kommer vara en lagreglerad verksamhet.

De nya bedömningsgrunderna för ekologisk status, som förväntas fastställas av Naturvårdsverket under 2007, kommer att få juridisk status som miljö kvalitetsnormer. Överskridande av en miljö kvalitetsnorm leder till behov av utökad övervakning och upprättande av åtgärdsprogram senast 2009. Beslut om detta tas, för Stockholms del, av vattendelegationen i Norra Östersjöns vattendistrikt.

I en bilaga till vattendirektivet förtecknas vilka miljögifter som ska prioriteras i miljöarbetet, och vilka utsläpp som ska minskas eller helt upphöra. Detta ställer krav på en utökad miljöövervakning av dessa ämnen

samt identifiering av vilka åtgärder som behöver vidtas i staden för att minska utsläppen. Ramdirektivet för vatten kommer att implementeras i svensk lag. Något förslag är dock ännu ej presenterat av regeringen. Miljömiljardsprojektet Nya gifter – nya verktyg och EU-projektet ScorePP arbetar båda med dessa frågor. Miljöförvaltningen kommer att presentera förslag till miljöövervakning och åtgärdsförslag avseende dessa frågor för staden och andra aktörer år 2008.

Övervakning av biologisk mångfald

Nya miljö kvalitetsnormer för god ekologisk status, enligt vattendirektivet, folkhälsomål för naturen som en resurs för god hälsa, vikande trender för stadens växt- och djurliv samt Miljöförvaltningens ansvar att bedriva tillsyn på stadens naturreservat, är utgångspunkter för kommunövergripande miljöövervakning inriktad på att följa och beskriva förändringar hos den biologiska mångfalden och grönområdena. Ett s.k. ekologiskt prognosverktyg ska lanseras under 2007. Det blir ett hjälpmedel för såväl miljöövervakning och fysisk planering, som tillsyn och skötsel.

Inomhusmiljö

I inomhusmiljöarbetet ökar möjligheten till mera rationell och effektiv tillsyn av bostädernas inomhusmiljö, speciellt inomhusluften och klimatet som ett resultat av miljömiljardsprojektet Hälsomässigt Hållbara Hus – 3H. Projektet drivs i nära samarbete med byggbranschen, bl.a. representeras byggsektorn i projektets styrgrupp. Nya referensvärden för inomhusmiljön och ökad kunskap om riskfaktorerna ger både förvaltningen och staden viktig information och möjlighet att förebygga inomhusmiljöproblem i samarbete med olika delar av byggsektorn. Underlaget kommer att kunna operationaliseras fr.o.m. år 2009.

Normer och gränsvärden - konsekvenser för staden

De olika gränsvärdena och normerna för luftföroreningar ställer krav på Miljöförvaltningens luftövervakning i form av mätningar, utsläpps-inventeringar och modellberäkningar. För staden som helhet kommer det att ställa krav på åtgärdsprogram inkl. långsiktiga åtgärder för att klara partikelnormer och kvävedioxidnormer.

När det gäller ansvar för övervakningen av vatten är det inte lika tydligt som för luftövervakningen. Miljöförvaltningen bör dock ha beredskap för att vattenmyndigheten kan komma att begära in uppgifter från kommuner och verksamhetsutövare med sannolik start 2009-2010.

Miljöbarometern

Förmågan att prioritera och fatta bättre och snabbare beslut, baserade på korrekt och uppdaterad information är avgörande för ett effektivt miljöarbete. En viktig uppgift är därför att ta fram, sammanställa och kommunicera miljöfakta. Aktuell information om miljön i Stockholm kan därigenom i högre grad användas som beslutsunderlag inom stadens

organisation men även av andra verksamheter i staden. Miljöförvaltningen avser att genom webbverktyget Miljöbarometern bygga upp en långsiktig redovisning av de viktigaste miljöfaktorerna utifrån ett lokalt helhetsperspektiv. En viktig strävan är att tydliggöra kopplingen mellan miljöproblemen och dess orsaker. En bredare redovisning av miljön i Stockholm utgör en också god grund för att formulera framtida miljöprogram och åtgärdsplaner inom olika sektorer och organisationer. Idag redovisas tillståndsövervakning, miljö- och hälsoutredning, vattenprogram och miljöprogram med hjälp av Miljöbarometern. Framöver kommer även målpuppfyllnad av miljöförvaltningens tillsynsplan att redovisas med hjälp av detta verktyg.

2.5 Strategiska personalfrågor

Den viktigaste strategiska frågan är att säkra kompetensförsörjningen. Personalomsättningen har ökat och arbetsmarknaden för akademiker är god. Förvaltningen måste vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna behålla och rekrytera kompetenta medarbetare. En attraktiv arbetsgivare erbjuder intressanta arbetsuppgifter med goda möjligheter till delaktighet och utveckling, ett gott ledarskap och en god arbetsmiljö. Förvaltningen måste hela tiden utveckla arbetet inom dessa områden. Ledarskapsfrågorna behöver stå i fokus och behov finns bl. a att utveckla det gemensamma ledarskapet på förvaltningen.

Nämndens mycket stora besparingsbeting kommer naturligtvis att vara dominerande under 2007 och 2008 vilket kommer att öka personalomsättningen ytterligare. Därtill kommer att efterfrågan på personal inom förvaltningen – i synnerhet livsmedelsinspektörer – ökar. Det kommer att ställa skärpta krav på förvaltningens förmåga att attrahera såväl ny som befintlig personal.

Nya kunskaper om miljörisker, ny lagstiftning och delvis nya tillsynsområden kräver kompetensutveckling. Det krävs hög kompetens såväl inom miljöjuridiken som inom annan lagstiftning som påverkar vårt arbetsområde. En hög sakkunskap måste kombineras med en förmåga att kunna förklara komplicerade orsakssamband. En stor del av vårt arbete går ut på att kommunicera miljöfrågorna med många olika aktörer och det ställer krav på god kommunikationsförmåga. Förvaltningen måste vara beredd att tillgodose den nödvändiga kompetensutvecklingen. En god arbetsmiljö innebär en hälsosam arbetsplats. Förvaltningen ska fortsätta det hälsofrämjande arbetet och hålla sjukfrånvaron på en låg nivå.

2.6 Ekonomi och lokaler

Den stora strategiska frågan för Miljö- och hälsoskyddsnämnden inför år 2008, är hur verksamheten ska kunna gå från en nettobudget på 111 mnkr år 2006 till en nettobudget på 57 mnkr år 2008 och samtidigt upprätthålla en

verksamhet som är förenlig med lagstiftningens krav och nämndens uppdrag i övrigt. Här ser nämnden tre framkomliga vägar.

1. Den viktigaste åtgärden är att öka intäkterna. Detta kan ske genom ökad debitering, effektivare resursutnyttjande, ändrad riskklassning av livsmedelskontrollens objekt och översyn av taxan.
2. Fortsatt prioritering av verksamheten mot nämndens uppdrag och lagstiftningens krav.
3. Fortsatta effektiviseringar. Bl.a. ökad IT-användning för att understödja verksamhetsprocesser. Nämnden avser att återkomma med ett samlat program för IT-projekt som syftar till att minska kostnader och samtidigt öka servicegraden mot verksamhetsutövarna.

För att öka intäkterna kommer nämnden i första hand att öka den tid som är möjlig att debitera och i högre omfattning ta betalt för tid som faktiskt är debiteringsbar. Tidigare genomlysningar har visat att det inom tillsynen finns möjlighet att öka intäkterna per årsarbetare väsentligt genom ökad debitering och effektivare arbetsätt. Inom tillsynen finns ett flertal områden i behov av ökade insatser och det rimmar väl med ökade insatser i form av tillsyn som debiteras. Som en följd av detta överväger nämnden att inför 2008 till stor del lämna de fasta avgifterna inom tillsynen enligt miljöbalken och i stället gå över till timdebitering. Detta ger en större flexibilitet i avgiftsuttaget och ger ett klarare samband mellan utförd tillsyn och debiterad avgift.

Inom livsmedelskontrollen kan också ökade intäkter förväntas. Här gäller det i första hand ökade intäkter pga. att verksamhetsutövare justeras upp i riskgrupp. I princip ska dock dessa ökade intäkter motsvaras av ökade insatser och därmed ökade kostnader. Livsmedelskontrollens kostnads-täckning ska ses över i avsikt att den objektsrelaterad livsmedelskontroll ska vara fullt avgiftsfinansierad i enlighet med avgiftsförordningen.

En översyn av nämndens taxa har inletts. Förutom att som ovan nämnts, timdebitering övervägs i betydligt större omfattning än idag, ska timtaxan ses över. Denna har inom miljöbalkstillsynen varit 800 kr/tim sedan år 2002 och en höjning är väl motiverad. I samband därmed ses timtaxan för livsmedelskontrollen över. Denna sattes till 800 kr/timme fr.om. 2007 men kan höjas för att motsvara de faktiska kostnaderna.

En fortsatt prioritering av nämndens verksamhet kommer att genomföras inför 2008. Prioriteringen sker med utgångspunkt från nämndens uppdrag enligt lagstiftning, reglemente och budgetens direktiv. Kärnverksamheten ska prioriteras.

I Vp 2007 förutsattes en neddragning av lokalkostnaderna med 5 procent som skulle inhämtas genom yteffektivisering. Neddragningarna 2007 möjliggör neddragningar av lokalytan men samtidigt kan på sikt förutses

ökat behov till följd av rekrytering av personal till livsmedelskontrollen. Hyresavtalen för lokalerna i Tekniska nämndhuset gäller t.o.m. 2008.

Tabellen nedan visar nämndens ekonomi i sammandrag under perioden 2006 – 2008 som innebär en kraftig omstrukturering. Miljömiljarden och miljöbilar ingår inte.

	År 2008 Skiss	År 2008 Kf budget	År 2007 VP	År 2006 Utfall
Intäkter	75	47	53	59
Kostnader	132	104	135	168
Netto	-57	-57	-82	-109

2.7 Samverkan

Underlag till budget 2008 har samverkats med de fackliga organisationerna som haft möjlighet att lämna synpunkter. SACO har inget att erinra mot förslaget. SKTF lämnar förslaget utan eget ställningstagande.

Bilaga 1. Blankettset: Miljö- och hälsoskyddsnämndens underlag till budget 2008 och plan 2009 och 2010.

Slut